

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

Handelingen

Annales

INTEGRAAL VERSLAG
VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN
EN HET OPENBAAR AMBT

VAN

06-06-2000

COMPTE RENDU INTÉGRAL
DE LA RÉUNION PUBLIQUE DE LA

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
DES AFFAIRES GÉNÉRALES
ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

DU

06-06-2000

Inhoud

Dinsdag 6 juni 2000

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT
COM 217

Interpellatie van mevrouw Trees Pieters tot de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over "het uitblijven van maatregelen inzake administratieve vereenvoudiging" (nr. 402)

sprekers : **Trees Pieters, Luc Van den Bossche**, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen

Moties

Samengevoegde interpellatie en mondelinge vraag van :

- de heer Jean-Pol Poncelet tot de eerste minister over "de volksraadpleging over het zogenoemde Copernicusplan aangaande de door de regering goedgekeurde bestuurlijke hervorming" (nr. 410)

- de heer Servais Verherstraeten aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over "de aanbesteding voor de publieke bevraging" (nr. 2017)

Sommaire

Mardi 6 juin 2000

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR, DES AFFAIRES
GÉNÉRALES ET DE LA FONCTION PUBLIQUE
COM 217

Interpellation de Mme Trees Pieters au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur "l'absence de mesures de simplification administrative" (n° 402)

orateurs : **Trees Pieters, Luc Van den Bossche**, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration

Motions

Interpellation et question orale jointes de :

- M. Jean-Pol Poncelet au premier ministre sur "la consultation populaire relative au plan Copernic sur la réforme de l'Administration adoptée par le gouvernement" (n° 410)

- M. Servais Verherstraeten au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur "l'adjudication pour l'enquête publique" (n° 2017)

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone - Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 : Parlementair Document van de 50e zittingsperiode +
het nummer en het volgnummer
QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
HA : Handelingen (Integraal Verslag)
BV : Beknopt Verslag
PLEN : Plenumvergadering
COM : Commissievergadering

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e
législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA : Questions et Réponses écrites
HA : Annales (Compte Rendu Intégral)
CRA : Compte Rendu Analytique
PLEN : Séance plénière
COM : Réunion de commission

Officiële publicaties uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

(Het antwoord werd verstrekt door de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen)

11

sprekers : **Jean-Pol Poncelet**, voorzitter van de PSC-fractie, **Servais Verherstraeten**, **Luc Van den Bossche**, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen

Moties

17

(La réponse a été donnée par le ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration)

11

orateurs : **Jean-Pol Poncelet**, président du groupe PSC, **Servais Verherstraeten**, **Luc Van den Bossche**, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration

Motions

9

COMMISSION DE L'INTÉRIEUR,
DES AFFAIRES GÉNÉRALES
ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

RÉUNION PUBLIQUE DU
MARDI 6 JUIN 2000

COMMISSIE VOOR DE BINNENLANDSE
ZAKEN, DE ALGEMENE ZAKEN
EN HET OPENBAAR AMBT

OPENBARE VERGADERING VAN
DINSDAG 6 JUNI 2000

De vergadering wordt geopend om 9.52 uur door de heer **Denis D'hondt**, voorzitter.

La réunion est ouverte à 9.52 heures par M. **Denis D'hondt**, président.

Interpellatie van mevrouw Trees Pieters tot de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over "het uitblijven van maatregelen inzake administratieve vereenvoudiging" (nr. 402)

Interpellation de Mme Trees Pieters au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur "l'absence de mesures de simplification administrative" (n° 402)

Mevrouw **Trees Pieters** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is niet de eerste maal dat u een vraag wordt gesteld over de administratieve vereenvoudiging. Collega Frieda Brepoels heeft hierover enkele maanden geleden ook reeds een vraag gesteld. Het aspect dat ik vandaag wens te belichten valt gedeeltelijk samen met haar vraag, maar is terzelfder tijd verschillend.

Op het ogenblik dat ik in de Handelingen van het parlement de vraag van mevrouw Brepoels van enkele maanden geleden las, had ik mijn vraag net ingediend.

Mijnheer de minister, onderzoeken hebben aangetoond dat vooral de starters een belangrijke bron zijn voor het creëren van werkgelegenheid. De voorbije tien jaar lagen de starters aan de basis van ongeveer 28% van de nieuwe jobs. Daarnaast toont de recente tendens aan dat de netto-groei van de Belgische ondernemingen daalde van 2% in 1995 tot nauwelijks 0,4% in 1998. Bovendien vertoont het aantal nieuwe inschrijvingen in het handelsregister een sterke terugval van 20%. Om deze scheefgetrokken situatie recht te trekken, moet alles in het werk worden gesteld om de belemmeringen bij het opstarten van een bedrijf weg te werken.

Een studie van het VBO heeft aangetoond dat de na te leven administratieve formaliteiten mee aan de oorsprong liggen van de huidige situatie. Wil men een bedrijf opstarten, moeten niet minder dan acht opeenvolgende administratieve procedures worden afgewerkt. Een aantal jaren geleden werd in het kader van een audit onderzocht hoeveel formaliteiten moesten worden nageleefd, of hoeveel formulieren concreet moesten worden ingevuld door een startend bedrijf. Het waren er welgeteld 73. Wil men een eerste werknemer in dienst nemen loopt het aantal administratieve procedures op van acht tot tien. Uit dit alles blijkt dat het zeker geen overbodige luxe is om aan een administratieve vereenvoudiging te werken.

In de ons omringende landen zijn er tal van goede voorbeelden te vinden over hoe een administratieve vereenvoudiging daadwerkelijk kan worden aangepakt. In Frankrijk gaat men ervan uit dat de administratie zelf zoveel mogelijk de lasten moet dragen van de administratieve verplichtingen. Men pleit er ook voor om op het gepaste ogenblik voorgedrukte formulieren naar de ondernemingen te versturen. Het is duidelijk dat dit een aanpassing vergt van de werkmethoden bij de administratie.

In Nederland zijn de herendiensten erin geslaagd met een meetinstrument een concept uit te werken waardoor de rapportage van bedrijven aan de overheid en omgekeerd sterk wordt vereenvoudigd. Internet en intranet spelen hierin een belangrijke rol.

In Groot-Brittannië werkt men met een bedrijfseffectenrapport of compliance cost assessment. Voor elk voorstel van wet of reglement moet met het oog op de eventuele weerslag ervan op het bedrijfsleven een bedrijfseffectenrapport worden opgesteld. In dit rapport worden telkens de kosten en baten van de voorgestelde maatregel op een objectieve wijze berekend.

In de KMO-programmawet van 10 februari 1998 heeft de wetgever een kader gecreëerd om een aantal administratieve vereenvoudigingen door te voeren. Het betrof het

Trees Pieters

invoeren van een virtueel loket, de oprichting van een dienst administratieve vereenvoudiging en de verplichting tot het opstellen van een administratieve impactfiche.

De regering heeft bij haar aantreden beloofd de administratieve overlast tegen het einde van de legislatuur met een kwart terug te schroeven en na twee jaar met 10%. Wat het laatste betreft zijn wij ongeveer halweg en tot op vandaag is er voor de individuele bedrijfsleider weinig of niets veranderd. De regeringscommissaris en de dienst administratieve vereenvoudiging werken naast elkaar. Er wordt geen werk gemaakt van concrete maatregelen die de procedures kunnen vereenvoudigen.

Er is ook nog steeds geen meetinstrument dat de concrete impact van de administratieve maatregelen kan berekenen. Of zal de regering werken op basis van de enige becijfering die daarrond bestaat, namelijk een studie van het VBO uit 1997 ? Deze studie becijferde dat de administratieve rompslomp 2,5% van het Bruto Nationaal Product bedraagt. Het management by speech van de regering steekt schril af tegen de behoeften en de vooruitgang die vooralsnog geboekt is. Dit kan men niet langer aanhouden. Het ontwerp over de elektronische handtekening is reeds maanden klaar. Men wacht echter op amendering van de regering. Ook het enige identificatienummer voor de bedrijven blijft uit.

Graag had ik van de minister vernomen hoever het staat met de ontwikkeling van een meetinstrument om de administratieve last te berekenen. Hoever staat de ontwikkeling van een virtueel loket ? Hoever staat de ontwikkeling van een administratieve impactfiche ? Welke instrumenten worden door de administraties aangereikt in verband met dit vereenvoudigingsproces ? Is in de nodige opleiding voorzien zodat zij een regelgeving kunnen uitwerken die tegemoetkomt aan de noden van de bedrijven, in casu een vermindering van de administratieve lasten ? Wanneer zal de regering concrete initiatieven nemen die voelbaar zijn voor de KMO's en de startende bedrijven ?

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, collega's, misschien is het nuttig, mevrouw Pieters, u eraan te herinneren wat de voorgeschiedenis is.

Ten eerste, ik heb in ieder geval geen instrumentarium geërfd dat in staat is om deze vereenvoudiging optimaal te volbrengen. Laten we eerlijk zijn. Wij hebben een bureaucratie geërfd met inbegrip van alle kenmerken van een bureaucratie.

Ten tweede bezit die bureaucratie informatica-elementen op willekeurige plaatsen en in willekeurige sterkte. Die elementen zijn niet geïmplementeerd in het management. Dit was het beeld dat ik had op het ogenblik dat ik het departement overnam. Dit is geen ideaal beeld om iets te doen. Laat dat duidelijk wezen. Wat de informatica

betreft, zijn er administraties waar weliswaar informatica-elementen aanwezig zijn maar waar men nog zweert bij de main frame-omgeving en men de client server-omgeving met moeite onderkent. De client server-omgeving is nochtans sinds 1987 tot 1990 een belangrijk element geworden in de informatica-architectuur van een geheel. De ministeries beschikken bovendien over verschillende systemen die soms niet met elkaar kunnen communiceren. De handicaps bij de start waren dus vrij groot.

Het is juist dat de regering in zijn verklaring de administratieve vereenvoudiging als een prioriteit heeft ingeschreven. Dat moet gezien worden in het brede kader van de volledige omvorming van de overheidsdiensten naar moderne en gebruiksvriendelijke diensten om de huidige en toekomstige uitdagingen optimaal te kunnen beantwoorden. Dat betekent dat er voor het eerst een discussie en een introductie van de term klant is geweest in het werkproces. Dat begrip werd voor het eerst duidelijk geïmplementeerd in het proces.

Dit impliceert natuurlijk veel meer dan een formulier afschaffen of vereenvoudigen. Om echt te vereenvoudigen moet men een managementmodernisering achter de rug hebben, moet men een modern human resourcesbeleid hebben en moet men gebruik maken van de nieuwste ICT-technologieën, zowel ten voordele van personeel als van gebruiker.

Parallel moet dan het accent gelegd worden op de verbetering van de werking van het bestuur door de vereenvoudiging van bestaande procedures, vooral via process re-engineering. Ingewikkelde regelingen belemmeren nodeloos de creativiteit, dat geef ik toe. Process re-engineering wordt niet één-twee-drie gemaakt, zeker niet als men het volledige verhaal wil schrijven met onmiddellijke toepassing van de ICT-middelen die het netwerk op dat moment gebruikt. Als men dat niet doet, blijft de ICT als Fremdkörper in het management bestaan. Men doet dan juist hetzelfde als tevoren, alleen met elektronische middelen, maar dat is niet bepaald de ideale oplossing voor het probleem.

Men moet zich goed realiseren wat de echte uitdaging is van deze taak. Men spreekt over deze vereenvoudiging als iets dat men en passant doorvoert tussen vrijdagavond en zaterdagochtend. Zo gaat het niet. In de voorbeelden die u aanhaalt heeft men trouwens evenmin gedaan alsof het een gemakkelijke situatie was die men snel kon oplossen.

Over het enig loket moet ik u bovendien zeggen dat het creëren ervan niet moeilijk is. Een loket openen is uitermate gemakkelijk. Dat kan vrij snel. Technisch kost het niet zodanig veel. Maar een enig loket openen zonder

Luc Van den Bossche

public key infrastructure - PKI - is totaal zinloos. Men moet die public key infrastructure dus eerst ontwerpen. De PKI moet er zijn als men het loket nuttig wil gebruiken; de elektronische handtekening moet er zijn om het nuttig te gebruiken.

Als u zegt dat mijn collega, de verantwoordelijke minister, maandenlang wacht om amendementen in te dienen, betreur ik dat erg. Ik ben graag bereid om te bemiddelen om ervoor te zorgen dat het sneller gaat. Ik heb ook elektronische handtekeningen nodig omdat die als verificatiemiddel een essentieel element vormen bij elektronisch verkeer via een portaal. Het security effect speelt hoe dan ook mee, zeker in onze maatschappij is het belangrijker dan in de Verenigde Staten. Ik kan onmogelijk de Amerikaanse securitysystemen overnemen want de mentaliteit tegenover security is daar veel losser dan bij ons. Bij ons moet de security absoluut zijn.

Wij hebben wel het voordeel dat we niet ver hoeven te zoeken om een securitysysteem te vinden. Dat is op dit ogenblik te vinden bij bijvoorbeeld Banksys, of bij de gespecialiseerde bedrijven zoals UBIZEN. Ik ken hier wel een aantal mogelijkheden. Dat probleem zal dus niet te zwaar wegen, maar ook de andere dingen moeten dan gemaakt zijn. Het heeft uiteraard geen zin een portaal te creëren wanneer er vooraf geen akkoord over is met de gemeenschappen en de gewesten. Een portaal-site installeren waarbij de burger nog de wijsheid moet hebben of hij zich moet richten tot het federale niveau, of tot het gemeenschaps- en gewestniveau, compliceert de vraag van de burger. Men kan de burger die vraag onmogelijk opwerpen. Het portaal moet valabel zijn om alle binnengekomen vragen onmiddellijk te dispatchen.

Ik ben evenmin geneigd te doen zoals sommige kleinere banken. Zij maakten een portaal-site waar een printer achter stond. Ze printten de vragen uit en behandelden die verder op de oude werkwijze. Dat doe ik dus niet. Daartegen zal ik mij tot mijn laatste snik verzetten. Ik wil alleen portalen openen voor processen in de mate dat ook de back office volledig geïnformatiseerd is. In de mate dus dat de informatisering van de back office hetzelfde niveau heeft als het portaal. Dat is nu de enige moeilijkheid.

Er is een Nationale Gemengde Adviescommissie geïnstalleerd. Zij zal de eerste maanden adviezen uitbrengen over PKI en dergelijke meer. Op een bepaald moment zal het parlement wel de moed moeten hebben om de discussie te voeren over de wet op de privacy. Ik zal u daartoe op dat moment uitnodigen. Wij zullen de moed moeten hebben om af te stappen van wat ik een gecompliceerde, geconstiperede, Belgische reactie vind, namelijk dat het rijksregisternummer een vreselijk te beschermen nummer zou zijn dat de privacy in gevaar brengt. De

hemel moet mij eens uitleggen waardoor de privacy hier in gevaar gebracht zou worden. We zien wel of het parlement de moed heeft deze discussie te voeren. Het zal wel nodig zijn als we het portaal echt willen laten functioneren.

Ik heb van sommige gemeenschappen en gewesten antwoord gekregen en ik heb de nota ontvangen die in de Vlaamse Gemeenschap aan de regering zal worden voorgelegd. Ik meen dat hij heden nog niet is goedgekeurd. Ik heb geen problemen met deze nota aangezien daarin perfect dezelfde filosofie wordt gevolgd. Ik wacht nu de nota van het Waalse Gewest en de Franstalige Gemeenschap af om ook dit element voorafgaandelijk te regelen.

De elektronische uitwisseling kan echter niet van de ene dag op de andere worden totstandgebracht. Ik ben een groot voorstander van een virtueel loket omdat dit de enige toekomst is. Inzake de prioritisering van de processen moeten we met betrekking tot de bedrijfswereld een aantal zaken onmiddellijk doen. U hebt daarin gelijk. Als we erin zouden slagen om de BTW-aangiften volledig elektronisch te behandelen, dan zou dat een terrein zijn waarop ik waarschijnlijk voor 95% succes zou boeken gezien de professionaliteit van de gebruikers. We zouden op dat vlak dus veel meer kunnen doen.

U vroeg ook hoever men staat met het ontwikkelen van een meetinstrument. Er is een macro-economische meting van administratieve taken die opgesteld werd in samenwerking met het planbureau op basis van aanbevelingen van de OCDE. Hierdoor worden internationale vergelijkingen mogelijk. De eerste meting werd in 1999 verricht op grond van de toestand van 1998. Deze meting kan in de volgende jaren worden herhaald. Ze zal op zijn minst van jaar tot jaar de vooruitgang en de achteruitgang illustreren ten opzichte van het referentiejaar 1998. Dit instrument heeft ook een nadeel. Het vergelijkt immers alleen de last voor de ondernemingen. Met andere woorden, het is een goed instrument voor de ondernemerswereld maar niet voor de globale opdracht van de overheid met betrekking tot alle burgers.

- *Voorzitter : de heer Tony Smets*

U vroeg ook hoever het staat met de administratieve impactfiche. Dat is een typisch voorbeeld van wat ik management by fetish noem. Op een bepaald moment wordt iets actueel. Ik heb dat bijvoorbeeld meegemaakt op Vlaams niveau toen Dutroux huishield. Er moest toen plots een kindereffectenrapport zijn bij elke maatregel. Telkens er iets in de mode is, is er wel iemand te vinden die zegt dat hiervoor een speciale fiche moet worden gemaakt. Het spijt mij maar daar doe ik niet aan mee. Ik denk niet dat management onderhevig moet zijn aan modeverschijnselen of elementen uit de media. De heer bespare mij dat de media zouden gaan dicteren wat het management moet doen. Dan zijn we zeker verkeerd

bezig. Wat ik wel zal invoeren is de ex-ante- en ex-post-evaluatie. Bij de ex-ante-evaluatie gaat men na wat het doel is van het proces dat wordt ingevoerd, met andere woorden welk belang de overheid nastreeft met dit proces en welk belang de burger erin zou kunnen zoeken. Ook de handhaafbaarheid en de kosten-batenanalyse van het proces komen hierbij ter sprake. Uiteraard zullen hier tegenstrijdige elementen in zitten waardoor er prioriteiten zullen moeten worden opgesteld. Zo krijgt men een ex-ante-evaluatie waarbij iedereen zeer goed weet welke doelen er nagestreefd worden. Bepaalde doelen die oorspronkelijk werden gepland zullen uiteindelijk toch niet worden nagestreefd omdat ze strijdig zijn met andere doelen die ons dierbaarder zijn of omdat ze tegenstrijdig zijn met bijvoorbeeld de handhaafbaarheid of de kosten-batenanalyse. Dit geeft een zeer duidelijk beeld. Voor de bedrijven houdt dit in dat de ex-ante-evaluatie aangeeft wat de overheid nastreeft met een bepaalde procedure en wat het bedrijfsleven ervan mag verwachten. Hier worden dan heel duidelijke prioriteiten gesteld. Op de ex-ante-evaluatie volgt een ex-post-evaluatie die inhoudt dat drie jaar later extern kan worden nagegaan in welke mate de doelen gehaald werden en wat de nieuwe exogene factoren zijn die sindsdien een rol zijn gaan spelen. In de toekomst kunnen die nieuwe exogene factoren eventueel worden opgenomen in een nieuwe ex-ante-evaluatie. Elke ex-poste vormt het begin van een nieuwe ex-ante zodat men een perpetuum mobile creëert met meer doorzichtigheid. Dit wil ik wel uitvoeren maar de hemel bespare mij een administratieve impactfiche. Ik wil niet meedoen aan de mode om dit uit de context te lichten. Dit hoort thuis in de globale context.

Ik kom dan bij de vorming van de ambtenaren. Ik meen dat het belangrijkste element in dit verhaal niet zozeer de vorming van de ambtenaren is maar wel de proces reengineering, rekening houdend met de ICT-mogelijkheden.

Dan zullen wel degelijk elementen van vorming moeten worden bijgevoegd. Ik denk bijvoorbeeld aan het zich begrijpelijk uitdrukken op papier, wat niet onbelangrijk is. De realisatie hiervan is een andere zaak.

Bij een ex-ante-evaluatie is het bovendien nodig dat alle belangen eerst worden afgewogen en vervolgens duidelijk in rekening worden gebracht. Men doet dat nu niet. Dat is een kwestie van cultuur. Het moeilijkste in een veranderingsproces is het veranderen van de cultuur. Op dit ogenblik gaan ambtenaren er al te veel vanuit dat ze hun werk hebben gedaan op het ogenblik dat ze wanneer dan ook in de tijd - dit is een Arabische visie op de factor tijd -, een gelijke afweging hebben gemaakt van al de verschillende klanten/burgers ten opzichte van de wet. Er zijn natuurlijk meer dingen dan dat onder de zon op dit ogenblik. Men moet dat leren en daarmee zal men rekening moeten houden.

De ex-ante-evaluatie zal hen verplichten om na te denken over wat men wil gebruiken in dit proces, wat betaalbaar is, wat handhaafbaar is en dergelijke meer. Daardoor zal men een resultaat verkrijgen waarbij duidelijk op een rijtje staat wat men zoekt bij dit proces. Dat zal meer bijdragen tot cultuurverandering dan welke vorming dan ook.

Ambtenaren die nu door de commissaris in het kader van de vereenvoudiging zijn aangeduid, kunnen een nuttige rol spelen om bijkomende stimuli te geven aangaande die verandering en dat andere inzicht. Bij een cultuurverandering zal men steeds enorm veel prikkels moeten organiseren die inwerken op het bestaande om te komen tot het nieuwe.

Er zijn ondertussen al initiatieven uitgewerkt, zoals bijvoorbeeld de vereenvoudiging van de procedures van de overheidsopdrachten die werd goedgekeurd door de regering. Voor degenen die deelnemen aan overheidsopdrachten zal dit de administratieve rompslomp zwaar doen terugvallen.

Ook werden op dit ogenblik op initiatief van de commissaris een aantal teksten inzake leesbaarheid echt gezuiverd. Men is dus reeds bezig met volop initiatieven te nemen.

Gelijktijdig moet men aanvaarden dat de echte grondige stories deel uitmaken van het veranderingsproces en dat er wel enige tijd nodig zal zijn om deze in hun volledigheid te laten spelen. Dat betekent dat men de hele administratie op een totaal andere manier moet doen werken.

Mevrouw **Trees Pieters** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben de laatste om te zeggen dat een dergelijke aanpak niet van vandaag op morgen kan worden gerealiseerd en dat het meer is dan wat een aantal ministers hier te pas en te onpas laten uitschijnen, namelijk het afschaffen of bijsturen van een aantal formaliteiten. Ik ben de eerste om te stellen dat bijvoorbeeld het wegwerken van een rommelkaart geen fantastische administratieve vereenvoudiging zal teweegbrengen.

Dat er in de voorbije legislaturen op federaal niveau inspanningen zijn geleverd, is correct. De dienst administratieve vereenvoudiging heeft een kader gecreëerd waarbij via intranet- en internetsystemen kan worden gewerkt. Men is begonnen bij de RSZ. De doelstelling is de communicatie tussen het bedrijf en de overheid en vice versa te vereenvoudigen door gebruik te maken van een aantal gebruiksvriendelijke computergestuurde formulieren.

Mijnheer de minister, ik ga volledig akkoord met uw stelling dat de cultuur die heerst bij de administratie moet worden doorbroken.

Trees Pieters

Ik heb het regeerprogramma niet geschreven waarin met betrekking tot de administratieve vereenvoudiging een percentage van 10 procent wordt vooropgesteld over een periode van twee jaar. Volgens mij zou een goed vertrekpunt zijn om inzake administratieve vereenvoudiging een percentage te bepalen gespreid over de hele legislatuur.

U hebt gezegd dat de administratieve impactfiche een soort management by fetish is. Dat kan, maar was die impactfiche er geweest, dan zou bijvoorbeeld het Rosetta-plan zijn getoetst worden op zijn administratieve meerformaliteiten. In dat geval zouden wellicht het Rosetta-plan of het Startbanenplan bijgeschaafd worden zijn in de zin van minder formulieren voor de bedrijven.

De administratieve impactfiche kan nuttig zijn als men nieuwe wetten op tafel legt. De administratie heeft immers de cultuur niet om op een eenvoudige, doorzichtige manier te werken. Ze is veeleer geneigd alles nog moeilijker te maken en het bedrijfsleven hiermee te bezwaren.

U bent voorstander van het virtueel loket. Dat lijkt me noodzakelijk in deze moderne tijd van ICT en alle mogelijke processen. Het volgende bevreemdt me nochtans. U zegt dat het meetinstrument macro-economisch is, gebaseerd op internationale metingen. U wilt dat toepassen op ons Belgisch systeem. Op die manier wilt u vertrekken om, vanuit de administratieve belasting van het jaar 1999, in 2002 een vermeerdering of vermindering van de administratieve belasting te kunnen vaststellen. Kunt u me dat even verduidelijken? Hoe kan men de internationale metingen hier toepasbaar maken? Ik zie het effect hiervan niet onmiddellijk.

Als de BTW- en RSZ-aangiften elektronisch worden behandeld, zal inderdaad de administratieve paperasserie verminderen. Op mijn laatste vraag hebt u niet geantwoord, mijnheer de minister: in de studie van het VBO lees ik dat het opstarten van bedrijven door de administratieve rompslomp wordt bemoeilijkt. U hebt me niet verteld wat u voor de KMO's zult doen. Ik zou daarover graag wat meer uitleg krijgen, omdat zo iets minder of meer tewerkstelling in dit land kan teweegbrengen. Het economisch gebeuren situeert zich voornamelijk bij de KMO's, die ook het meeste last van de administratieve rompslomp hebben. In de legislatuur 1991-1995 is er een voorbeeldig initiatief genomen: een audit die de paperasserie bij KMO's doorlichtte. Hierbij heeft men ook een aantal concrete stappen gezet, maar dit initiatief is niet overgenomen. Bij die audit is de gevoeligheid van de administratie ten volle naar boven gekomen.

Wat de elektronische handtekening betreft, hebt u gezegd er snel mee voort te willen gaan. Het dossier ligt hier al maanden. Blijkbaar wacht men op een initiatief

van de minister van Justitie. Of wacht men op een initiatief van Europa? Wij weten het niet. In de commissie voor het Bedrijfsleven heeft men dit dossier maanden gelegen toegelicht, maar de bespreking werd nog steeds niet gehouden.

Mijnheer de minister, u had het over het enig identificatienummer. Als we van de door u gestelde bekrompenheid niet kunnen afstappen, zullen we inderdaad niet vooruitgaan, maar de meerderheid zal die knopen moeten doorhakken. Zoals een rijksregister voor individuele personen, moet er een rijksregister voor rechtspersoonlijken komen, zodat wij op dat vlak een stap verder kunnen zetten.

Minister **Luc Van den Bossche**: Ik zal het dossier betreffende de elektronische handtekening nakijken. Enkele maanden geleden heb ik twee of drie tekstverbeteringen bij de minister van Economische Zaken ingediend. Dat weet ik. Sindsdien heb ik het niet meer gevolgd, maar ik zal het nakijken.

Mevrouw **Trees Pieters** (CVP): Minister Demotte heeft in commissie Bedrijfsleven enkel een algemene toelichting gegeven.

Minister **Luc Van den Bossche**: Ik zal het zeker nakijken, want het is dringend. Ik heb het ook nodig, anders kom ik in moeilijkheden. Ik ben vragende partij, net als u, mevrouw. Ik zal daarover de komende dagen informatie inwinnen.

Ten tweede, in verband met de administratieve impactfiche moet men natuurlijk oog hebben voor de duivelse driehoek. Ik heb het in mijn antwoord slechts over één element gehad, namelijk de cultuur. Er is een tweede element in die driehoek, met name het recht. Het derde element is het risico.

Wat het recht betreft moet dit parlement zich realiseren dat we bij het maken van wetten de neiging hebben de maximale rechtvaardigheid te betrachten. Bovendien komen we telkens onder de indruk wanneer er 14 gediscrimineerd zijn. Sommigen gaan bij parlementsleden langs die dan een interpellatie houden over die oneerlijke behandeling. Bij het zoeken naar de meest verregaande rechtvaardigheid maakt men uiteraard het meest ingewikkelde reglement.

Ik heb in mijn politieke carrière reeds meegemaakt dat men pleitte voor een koppeling aan iemands inkomsten. Theoretisch is dit uiteraard juist. Als ik ooit een filosofisch boek zou schrijven, zou ik die stelling waarschijnlijk verdedigen. Dergelijke houding is echter onbruikbaar. Af en toe moet men kiezen tussen maximale rechtvaardigheid en maximale toepasbaarheid.

Luc Van den Bossche

Ik heb het meegemaakt bij de toekenning van studiebeurzen. Een belangrijk element bij studiebeurzen is dat iedereen snel zijn geld heeft. Het is dan goed mogelijk dat op een totaal van 40 000 er 40 geen geld hebben gekregen gezien de eenvoud van het reglement en de niet verregaande verfijning. Dat is wat ik noem het risico dat men erbij moet nemen.

Het derde element is het risicobeheer. In die combinatie willen wij het maximum aan rechtvaardigheid en het maximum aan eerlijkheid bereiken. Als we een maximale rendabiliteit wensen te bereiken zullen we daarvan toch enige afstand moeten nemen. Een aantal keren zullen we dus die keuze moeten maken.

Het voordeel van een ex-ante-evaluatie is dat ze veel breder is dan enkel een administratieve impactfiche. Alle elementen zijn in zo'n evaluatie opgenomen waardoor men prioriteiten moet aanwijzen. Zo moet bijvoorbeeld gekozen worden voor snelheid boven totale rechtvaardigheid wat een marginaal foutgebied zal doen ontstaan.

Ik pleit dan ook voor een ex-ante-evaluatie. Ik zit nageenog op dezelfde golflengte maar ik weiger dat eruit te halen. Ik wil dit globale proces behouden want dat lijkt mij veel interessanter.

Ten derde, de meting. De basis hiervan werd gemaakt door de OCDE. Het Planbureau heeft de noodzakelijke vertaling gemaakt naar de Belgische situatie. Dit is dan ook perfect bruikbaar. Het merkwaardige resultaat is wel dat het resultaat voor België niet zo slecht was als we allemaal hadden gedacht want we zitten in de middenmoot in de omgeving van Frankrijk en Groot-Brittannië. Men moet toch opletten bij het citeren van buitenlandse voorbeelden. Men heeft de neiging één element aan te halen dat leuk meevalt maar de andere elementen, die uitermate tegenvallen, weg te laten. Ik geef toe dat dit een instrument is dat enkel interessant is voor de bedrijfswereld en niet voor de burger. Men kan dit dan ook niet gebruiken in een discussie over de gebruiksvriendelijkheid van de overheid ten opzichte van de burger.

Ook de oefening van het VBO is volgens mij uitermate keurig. Ik heb die volledig doorgenomen en ik heb kunnen vaststellen dat die studie wetenschappelijk goed in elkaar zit. Volgens mij zijn hun conclusies zeer juist. Het is trouwens de bedoeling van de commissarissen om daaraan voorrang te geven. Ook de ingreep in de relatie van de commissaris en de DAV - Dienst Administratieve Vereenvoudiging - werd in die optiek doorgevoerd omdat er op een bepaald ogenblik toch wel sprake was van enige communicatiestoornis of op zijn minst van een weinig vlotte samenwerking tussen beiden.

U hebt gelijk dat het ook op economisch vlak belangrijk is. Voor de zogenaamde starters bestaat er op dit ogenblik een vrij belangrijke impuls. Het is logisch dat een

aantal pogingen niet deugdelijk zijn maar de tewerkstelling die wordt gecreëerd via starters is niet onaardig. Het VBO heeft ook gelijk wanneer het zegt dat er op dit ogenblik een soort administratieve lijdensweg wordt georganiseerd voor degenen die willen starten. In een eerste fase, dus nog vóór de virtuele loketten zijn opgericht, kunnen wel degelijk een aantal zaken worden geregeld via het interne netwerk. Ik geef u op dat vlak gelijk.

Ik wil u daarin volgen. We moeten daar de eerste rendabiliteiten in bereiken, ten eerste omdat dit een economisch belangrijk verhaal is en ten tweede omdat dit een verhaal is waarbij uw gesprekspartner binnen een maatschappij heel erg geïnteresseerd en geëquipeerd is om direct in het verhaal in te stappen.

Wanneer u aan de burgers zegt dat ze hun belastingaangifte allemaal elektronisch mogen doen, dan zal ik dat wel doen en dan zal een aantal mensen dat wel elektronisch doen, maar anderen zijn niet vertrouwd met informatica en zullen het niet doen. Er zal daarnaast dus nog een papierstroom bestaan. Dit zal niet gebeuren als ik mij in de economische sfeer begeef. Dit is één van de vooruitgeschoven elementen, gezien de economische rendabiliteit en de gunstige voedingsbodem.

Als men de wetgeving op de privacy wil wijzigen, moet niet alleen de meerderheid haar verantwoordelijkheid opnemen maar het hele parlement. Er zou niets erger zijn dan die wetgeving wijzigen in een sfeer van meerderheid-minderheid, waardoor men de indruk wekt dat een toevallige meerderheid - want elke meerderheid in de geschiedenis is toevallig - op dat ogenblik zomaar de privacy zou verkrachten ter gelegenheid van haar meerderheid. Er moet een echt debat gevoerd worden waar meerderheid-minderheid niet speelt en waar men zoekt naar wat in deze elektronische maatschappij als gevoelig beschouwd kan worden voor de privacy en wat niet.

Laten wij ernstig wezen, want dit is weer typisch Belgisch, de SIS-kaart is al lang ingevoerd. De SIS-kaart is veel gevaarlijker dan mijn voorstel over het rijksregister. Telkens dat ik daarover spreek, zelfs in zalen ter gelegenheid van congressen, stel ik vast dat de helft van de zaal al begint te koken op het ogenblik dat ik zeg dat dit moet veranderd en vereenvoudigd worden. In realiteit is de SIS-kaart zonder veel problemen ingevoerd, misschien zelfs op het randje van de legaliteit, maar dit laat ik even in het midden. De SIS-kaart functioneert echter rendabel.

Mijnheer de voorzitter, tot daar een poging om de vraag van mevrouw Pieters te beantwoorden. Deze vraag is qua effect een essentiële vraag, zowel voor de economie en de hele maatschappij, als voor het mee evolueren in een wereld die nu heel snel de elektronische weg op veel vlakken zal promoten.

Mevrouw **Trees Pieters** (CVP) : Er is een deel verheldering gekomen. Ik moet echter besluiten dat de weg zeer langzaam betreden wordt. De resultaten sijpelen maar met mondjesmaat binnen. De 10% en 25% zullen in de gestelde periode moeilijk haalbaar zijn. Vandaar dat ik een motie van aanbeveling indien om sneller te werken en om de vooropgestelde doelstelling van de regering binnen de gestelde termijn te houden.

De **voorzitter** : Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

En conclusion de cette discussion, des motions ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Trees Pieters en luidt als volgt :

"De Kamer, gehoord de interpellatie van mevrouw Trees Pieters

en het antwoord van de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen, dringt erop aan dat :

- meer voortgang wordt geboekt met de administratieve vereenvoudiging;
- een meetinstrument wordt opgegeven;
- vóór oktober 2000 concrete voortgang wordt geboekt."

Une motion de recommandation a été déposée par Mme Trees Pieters et est libellée comme suit :

"La Chambre, ayant entendu l'interpellation de Mme Trees Pieters

et la réponse du ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration, - réclame une accélération de la simplification administrative;

- préconise l'élaboration d'un instrument de mesure;
- demande que des progrès concrets soient réalisés avant octobre 2000."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Charles Janssens en Denis D'hondt.

Une motion pure et simple a été déposée par M. Charles Janssens et Denis D'hondt.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

Interpellation et question orale jointes de :

- **M. Jean-Pol Poncelet au premier ministre sur "la consultation populaire relative au plan Copernic sur la réforme de l'Administration adoptée par le gouvernement" (n° 410)**

- **M. Servais Verherstraeten au ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration sur "l'adjudication pour l'enquête publique" (n° 2017)**

(La réponse sera donnée par le ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration)

Samengevoegde interpellatie en mondelinge vraag van :

- **de heer Jean-Pol Poncelet tot de eerste minister over "de volksraadpleging over het zogenoemde Copernicusplan aangaande de door de regering goedgekeurde bestuurlijke hervorming" (nr. 410)**

- **de heer Servais Verherstraeten aan de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen over "de aanbesteding voor de publieke bevraging" (nr. 2017)**

(Het antwoord zal worden verstrekt door de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen)

M. Jean-Pol Poncelet (PSC) : Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, Copernic était un chanoine polonais qui, à une certaine époque de sa vie, a eu l'ambition de changer le monde. Il a imaginé de faire fi du géocentrisme et de retenir l'héliocentrisme comme principe fondateur du monde. Ce qui était, en effet, une véritable révolution.

Il a eu la prudence de ne publier ses travaux qu'à la fin de sa vie parce qu'il craignait l'Inquisition. Bien lui en a pris car, comme vous le savez, d'autres après lui ont été brûlés sur le bûcher parce qu'ils avaient soutenu la même thèse que la sienne. Je connais la modestie du ministre de la Fonction publique, je connais la modestie du gouvernement, je connais la modestie de la majorité actuelle mais je trouve quand même qu'appeler Copernic le plan que vous nous proposez, c'est tout de même énorme.

M. Luc Van den Bossche, ministre : C'est M. Tegenbosch du Standaard qui l'a appelé ainsi.

M. Jean-Pol Poncelet (PSC) : Et j'aurais souhaité que vous fassiez preuve de la même modestie ou de la même prudence que Copernic lui-même qui était conscient qu'il changeait le monde. Mais il est resté très modeste et il ne l'a annoncé qu'à la fin de sa vie.

Je pense que vous avez fait preuve d'une grande ambition mais si vous voulez faire la comparaison avec Copernic, je ne peux quand même pas admettre que vous allez à ce point révolutionner le monde.

Jean-Pol Poncelet

Au-delà de la boutade, monsieur le ministre, il ressort des travaux de la commission parlementaire du renouveau politique, et notamment de l'audition d'un certain nombre de constitutionnalistes qui y sont venus, que la consultation populaire en tant que telle aux niveaux fédéral, communautaire et régional est incompatible avec notre régime constitutionnel. Cela a été clairement établi à cette occasion. Pour éviter que la consultation que le gouvernement avait décidé d'organiser en toute hâte sur le plan Copernic puisse être taxée d'inconstitutionnalité, vous avez affirmé qu'il ne s'agissait pas d'une consultation populaire mais d'une simple enquête publique. En français, on pourrait utiliser l'expression "Carpe, je te baptise lapin". Car en fait, selon les termes mêmes des constitutionnalistes et des politologues qui ont été entendus, c'est ce que vous avez fait puisque tous s'accordent pour dire que la consultation que vous organisez à propos du plan Copernic est une consultation populaire et, bien entendu, pas une simple enquête publique. Nous voilà donc, selon ces mêmes experts, en pleine inconstitutionnalité.

Je déplore d'autant plus vivement que la manière dont vous procédez rend un très mauvais service à la démocratie directe. Il y a de très nombreux défenseurs de la démocratie directe dans chacun de nos partis politiques et je pense que ce que l'on fait maintenant, en manipulant l'instrument, c'est rendre un mauvais service à la démocratie directe. Tous ceux qui ont essayé de la promouvoir depuis de nombreuses années, certains même ayant été convertis, s'en trouveront, à mon avis, démotivés pour la suite.

La démocratie directe, et nous sommes parmi ceux qui la défendent, comporte des dangers. Le moindre de ces dangers n'est pas la manipulation de cet instrument par le pouvoir en place, non pas en vue de consulter la population, mais de faire plébisciter. C'est le risque du plébiscite.

M. Luc Van den Bossche, ministre : Pour une fois que je serai populaire.

M. Jean-Pol Poncelet (PSC) : Si le plébiscite vous conduisait à être populaire, j'aurais une double inquiétude, monsieur le ministre !

Dans tous les pays démocratiques qui ont recours à la démocratie directe, des garde-fous ont été mis en place, afin d'éviter le piège du plébiscite.

Alors que constate-t-on en Belgique ? Tout d'abord - horeshco referens - la consultation a lieu à l'initiative du gouvernement, ce qui constitue un indice que cette consultation cache en effet la volonté du gouvernement de se faire plébisciter sur sa politique.

Ensuite, la formulation des questions adressées au public induit des réponses favorables au plan concocté par le gouvernement; il n'y a pas la capacité réelle de répondre d'une autre manière.

Troisièmement, l'information fournie au citoyen concernant le plan adopté par le gouvernement est totalement unilatérale. Seul le point de vue du gouvernement sera repris dans la brochure dont on nous annonce qu'elle sera adressée au citoyen.

Enfin, le délai qui sépare la décision de procéder à cette consultation populaire du renvoi du premier formulaire par le citoyen, soit moins d'un mois, empêche évidemment les partis d'opposition dont nous sommes, les syndicats, les associations qui se sentiraient concernées de proposer et de défendre une autre vision de la réforme de l'administration que celle qui est proposée par le gouvernement et donc les rend incapables de mettre en évidence les leurres que contient la réforme proposée.

Autre problème : l'organisation d'une telle consultation populaire, à moins de quatre mois des élections communales et provinciales. Cela montre à nouveau que l'on a affaire non pas à une consultation populaire mais à un plébiscite. Dans tous les Etats démocratiques, la démocratie directe est exclue dans l'année qui précède des élections concernant le même corps électoral que celui qui est consulté. Ici, le gouvernement organise la consultation populaire virtuellement à la veille des élections communales et provinciales. Bien entendu, nous ne sommes pas dupes : il veut donner l'impression qu'il travaille et qu'il prend en compte l'avis des citoyens. En faisant cela, le gouvernement se livre d'une manière cynique qui ne m'étonne pas de sa part ni de la part du ministre de la Fonction publique, à une manipulation injustifiable de l'opinion publique. D'autant plus, monsieur le ministre, que vous auriez dit en commission du Sénat - et j'aimerais que vous me le confirmiez - que vous n'avez pas attendu cette consultation pour prendre des décisions et que vous n'aviez d'ailleurs pas de doute quant à son résultat.

Si les décisions sont prises, si le résultat de la consultation est connu et que l'on sait à l'avance qu'il n'aura pas d'influence, alors diable pourquoi consacrer 100 millions de francs belges à l'organisation de cette consultation, sinon pour manipuler l'opinion publique à la veille des élections communales ?

Poser la question, c'est y répondre.

Enfin, aucune information précise n'a été diffusée quant au dépouillement de la consultation populaire. Quelle garantie les citoyens auront-ils que le dépouillement se fera de manière objective ? Dans les scrutins tradition-

Jean-Pol Poncelet

nels, ils sont directement les acteurs du dépouillement et peuvent attester de son sérieux. Alors que pour les élections, ces garanties sont donc mises en place, ici on ne trouve aucune trace de garantie d'objectivité.

Compte tenu du caractère inconstitutionnel de la consultation populaire organisée par le gouvernement, de la manipulation de l'opinion publique qu'elle constitue, nous estimons qu'il est indispensable de clarifier la situation au plan juridique et nous entendons faire vérifier si le gouvernement n'est pas sorti de l'Etat de droit en organisant cette consultation populaire.

Comme il n'y a aucune disposition constitutionnelle qui organise une telle consultation populaire, que le parlement, à ma connaissance, n'a pas été saisi par le gouvernement d'un projet de loi visant à organiser une inconstitutionnelle consultation populaire, j'aimerais savoir, monsieur le ministre, quel est l'instrument juridique qui définit les modalités du plébiscite organisé par le gouvernement et les questions qui sont soumises à la population ?

Deuxième question : j'aimerais savoir aussi quels sont les recours qui sont organisés pour contester cet acte juridique ? Dès lors qu'il y a un acte juridique, il y a nécessairement, dans une démocratie comme la nôtre, la possibilité d'un recours : quel est-il ?

Troisième question précise : puisque j'imagine que vous allez confirmer que c'est une enquête, au regard de la loi sur les marchés publics, quelle est la justification de l'octroi du marché de la consultation populaire à La Poste, pour un montant de 80 millions de francs, sans appel à la concurrence ni belge ni européenne ? Si c'est un marché public, il nous paraît alors normal qu'il y ait une procédure respectant les dispositions européennes et nationales sur le sujet.

Voilà donc - j'ai failli dire "monsieur le chanoine" - monsieur le ministre, ce que je voulais vous demander à propos de Copernic. En conclusion, en espérant des réponses à ces questions, je vous rappelle à une nécessaire modestie, à l'image de Copernic puisque vous savez qu'il avait pris des précautions afin de ne pas finir tragiquement.

De heer **Servais Verherstraeten** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal zeer kort zijn. Ik sluit mij aan bij de uiteenzetting van collega Poncelet. Hij heeft onder meer verwezen naar de problematiek van het depouillement en de manier waarop de objectiviteit zou kunnen worden gegarandeerd. Vorige week zei u in de commissie voor de Binnenlandse Zaken dat het depouillement zou gebeuren door een extern bureau, na een aanbesteding. Wordt de firma die uiteindelijk zal worden aangeduid extern gecontroleerd ? Hoe zal deze controle plaatsvinden opdat de objectiviteit wordt gegarandeerd en misbruiken worden voorkomen ?

Mij interesseert ook de toewijzing van die aanbesteding. Wat is de geschatte kostprijs van dat depouillement ? Welke kredieten hebt u daarvoor ter beschikking ? Hoe gebeurt deze aanbesteding ? Onder welke wetgeving ressorteert ze ? Wat is uw timing ? Voor wanneer voorziet u de toewijzing ?

Welke termijnen legt u op aan het Bureau ? Onder welke wettelijke modaliteiten zullen zij het depouillement moeten organiseren ?

M. Luc Van den Bossche, ministre : Monsieur le président, chers collègues, en réponse à l'interpellation de mon collègue Poncelet, je ne suis pas prêt à jouer le rôle du martyr en annonçant aujourd'hui ma mort dans les prochains mois !

Ce n'est pas nous qui avons évoqué le terme Copernic. C'est M. Tegenbosch du Standaard qui l'a lancé. Comme nous sommes tributaires de la presse, nous avons repris le mot introduit par M. Tegenbosch. La paternité de la dénomination appartient donc à M. Tegenbosch et pas à moi.

M. Jean-Pol Poncelet (PSC) : Cette dénomination doit tout de même flatter votre modestie !

M. Luc Van den Bossche, ministre : Je suis d'accord, je n'ai pas pleuré en lisant l'article !

J'en reviens à ma réponse à l'interpellation de M. Poncelet.

En vertu de l'article 105 de la Constitution belge, le Roi n'a d'autres pouvoirs que ceux qui lui sont formellement attribués par ou en vertu de la Constitution.

Il est toutefois communément admis dans la doctrine et la jurisprudence que sans qu'il y soit formellement habilité, "le Roi détermine la création et l'organisation des services d'administration générale et la position juridique du personnel qui y est occupé". Cette compétence exercée par le Roi s'appuie sur les articles 37, 96, premier alinéa, et 107, deuxième alinéa de la Constitution. Il s'agit, en d'autres termes, d'une "compétence réservée au pouvoir exécutif" par la Constitution.

Plus concrètement, dans le cadre de la réalisation des projets de réforme et de modernisation de l'administration publique, le gouvernement a jugé utile, d'une part du point de vue de la "publicité active de l'administration" et, d'autre part, dans le souci d'une collecte d'informations diligente en vue d'assurer une prise de décision convenable et bien préparée, d'établir en la matière un contact direct avec la population.

L'objectif de ce contact est avant tout de donner à la population une information active sur les options politiques du gouvernement en matière de réforme de la fonction publique et, par la même occasion, de sonder

Luc Van den Bossche

ses réactions à ce sujet. Avec cette campagne axée sur l'échange d'informations, le gouvernement entend en effet informer l'ensemble de la population âgée de plus de 16 ans au sujet de ses projets de réforme et ce, de manière claire et intelligible à l'aide d'une brochure.

Le gouvernement offre également la possibilité - sur une base entièrement volontaire d'ailleurs - de réagir d'une manière ou d'une autre à ces projets. C'est, en effet, le citoyen en premier lieu qui est chaque jour confronté au bon ou au mauvais fonctionnement des services publics. Dans ce sens, il n'est pas seulement le premier intéressé mais il est également un client-expert qu'il est intéressant d'interroger dans ce cadre.

Le résultat de cette consultation volontaire n'a qu'une valeur politique, ni plus ni moins, seule valeur qu'il peut d'ailleurs avoir. Quoi qu'il en soit, des effets juridiques ne peuvent en aucun cas y être liés.

Aussi, la question plus spécifique de l'honorable membre qui vise à savoir quels sont les recours organisés pour contester cet "acte juridique" est-elle des plus remarquables.

On comprend mal, en effet, comment l'on pourrait trouver des griefs à cette consultation volontaire. Elle est volontaire tant du point de vue du gouvernement, dans le cadre de l'exercice de ses futures prérogatives en tant que pouvoir exécutif, que du point de vue du citoyen qui est libre d'y participer ou non.

Quoi qu'il en soit, dans un Etat de droit démocratique tel que la Belgique, tout acte administratif est soumis à un contrôle judiciaire.

En outre, cette publicité n'est pas uniquement destinée à la population en général. En effet, durant toute la réforme, les ministres, parlementaires, sénateurs, fonctionnaires dirigeants, témoins externes privilégiés issus notamment du monde académique, ainsi que les membres du personnel et leurs organisations représentatives seront impliqués dans le processus.

Enfin, concernant la soumission et l'attribution du marché à La Poste, au regard de la législation sur les marchés publics, il faut répondre qu'une telle soumission n'était pas nécessaire, eu égard aux missions attribuées à La Poste, tant dans le cadre de la loi du 21 mars 1991 que dans le contrat de gestion conclu entre l'Etat et La Poste, le 10 janvier 1997.

L'article 141 de la loi du 21 mars 1991 dispose que "La Poste est chargée des missions de services publics suivantes sur l'ensemble du territoire du Royaume : A. La totalité du service postal universel; (...)" Ce service postal universel comprend les prestations de levée, de tri, de transport et de distribution des envois postaux.

Le contrat de gestion précise les modalités d'exécution des missions dévolues à La Poste. Il définit les différents types de tâches attribuées à La Poste. Parmi celles-ci, il vise les tâches du service public réservé, lesquelles sont des "tâches de service confiées exclusivement à La Poste (...)". Ces tâches de service public réservé sont pour la poste aux lettres, l'exécution du monopole postal tel que prévu à l'article 141 de la loi du 21 mars 1991.

Dans le cas d'espèce, La Poste est donc la seule entreprise habilitée à jouer le rôle d'intermédiaire entre l'Etat et chaque citoyen âgé de plus de 16 ans.

Wat de vragen van de heer Verherstraeten betreft, de desbetreffende opdracht werd toevertrouwd aan de Federale Voorlichtingsdienst, de FVD. Men deelt mij mee dat de kostprijs van de verwerking afhangt van de hoeveelheid teruggestuurde formulieren. De prijs per eenheid voor de verwerking van de vragenlijsten die door de burgers worden teruggestuurd, kan op het ogenblik niet worden berekend, aangezien de gunningsprocedure nog loopt.

De FVD werd op vraag van de regering gelast met de selectie van een gespecialiseerde firma voor de verwerking van de teruggestuurde vragenlijsten. In het kader van deze opdracht behandelt zij de opdracht als een dienstenopdracht van opiniepeiling bestemd voor bedrijven gespecialiseerd in de verzameling en verwerking van gegevens van het type opiniepeiling en marktstudie, de rangschikking CPC864, gegund via beperkte offerte-aanvraag met publiciteit bij de lancering ervan. De kredieten zullen worden verhaald op de begroting van de FVD.

Een externe controle is in dit stadium niet voorzien. Het bijzonder lastenboek, alsook het contract dat tussen de FVD en de geselecteerde firma houden strenge bepalingen in inzake betrouwbaarheid, inzameling van gegevens en publiciteit.

Het bericht van opdracht waarin een oproep werd gedaan aan kandidaten, verscheen op 12 mei 2000 in het Bulletin der Aanbestedingen van het Belgisch Staatsblad onder het refertenummer N5946 en het bijzonder lastenboek werd op 26 mei 2000 aan bepaalde firma's bezorgd. De uiterlijke datum voor de indiening van de offertes werd uitdrukkelijk vastgesteld op 6 juni 2000 om 10.00 uur. De opdracht zal worden gegund na onderzoek op basis van de toekenningscriteria na 6 juni.

M. Jean-Pol Poncelet (PSC) : Monsieur le ministre, plusieurs de mes questions mettaient l'accent sur certains aspects de la procédure que vous avez lancée, notamment son caractère constitutionnel. Vous m'avez répondu que cela ne posait pas de problème, mais faute d'une base juridique suffisante, je reste sur ma faim, car de la sorte, aucun recours n'est possible devant le Conseil d'Etat.

Jean-Pol Poncelet

Vous ne m'avez pas répondu à propos de l'opportunité politique de faire une telle consultation à quelques mois à peine des élections communales.

Dans un autre contexte, nous avons évoqué les difficultés linguistiques que posait la consultation dans certaines communes de la périphérie. On aurait pu, à l'évidence, ajouter des questions qui préoccupent davantage l'opinion publique que celles relatives à la réforme de l'administration.

Vous n'avez pas non plus répondu à certaines questions précises, qui suscitent l'inquiétude chez le citoyen que je suis, en matière d'objectivité du dépouillement, d'analyse et de fiabilité des résultats. Les inquiétudes du citoyen restent entières puisque vous n'expliquez nullement la façon dont ce dépouillement aura lieu, par qui il sera géré et quelles garanties d'objectivité seront apportées.

Enfin, j'en viens à la confirmation ou non de ce que vous auriez dit au Sénat. Vous avez laissé entendre qu'au-delà des doutes que vous n'aviez pas quant aux résultats de la consultation, vous n'attendriez pas celle-ci pour prendre des décisions.

Quelles sont les conséquences de pareille consultation, dès lors qu'elle est organisée sur la base juridique que vous avez évoquée, que vous semblez dire qu'elle est relativement secondaire, les citoyens étant totalement libres d'y participer, et que, par ailleurs, vous ne semblez pas vouloir attendre les résultats probants ou non de cette consultation avant d'adapter ou de mettre en oeuvre les décisions que vous aviez annoncées ?

Voilà donc les inquiétudes qui subsistent. Pour les formaliser, j'ai rédigé, monsieur le président, une motion que je vais déposer dans un instant.

M. Luc Van den Bossche, ministre : Monsieur le président, je voudrais dire à M. Poncelet que ce processus de modernisation comprend deux parties.

Il y a d'abord la technicité, autrement dit le changement de "management". Viennent ensuite les résultats.

Les techniques utilisées sur le plan du "management" n'intéressent pas beaucoup le citoyen. J'irai même plus loin et je dirai qu'il ne se préoccupe nullement de ce genre de problème. Cette matière fait l'objet de discussions entre techniciens.

Ce qui est important pour le citoyen, ce sont les résultats. Peu importe pour ce dernier si on introduit ou non des mandats. Cela ne fait pas partie de ses principales préoccupations. Par contre, il apprécie d'être traité d'une façon équitable, d'obtenir rapidement une réponse. Il apprécie également que les papiers qu'il reçoit et qu'il

doit renvoyer ne soient pas trop compliqués et ne l'obligent pas à s'adresser à des spécialistes, etc. Et les propos tenus par Mme Pieters expriment bien quelles sont les réelles préoccupations du citoyen.

Il faut donc faire une distinction entre les deux éléments.

Il n'est pas envisageable de poser des questions d'ordre technique. C'est la raison pour laquelle, vous ne trouverez pas de questions du genre : "Est-ce nécessaire d'organiser un mandat et de payer les fonctionnaires conformément au marché ?", "Un "assessment center" est-il oui ou non nécessaire pour distinguer ceux qui devront fonctionner sur le plan du "management", etc. ?".

Aucune question n'est posée en matière de ressources humaines et c'est normal. Il s'agit de techniques propres à la science du "management". Or, je le répète, ce qui est important, c'est le résultat. Et, à ce sujet, il ne faut pas tarder à prendre des décisions ou à mettre des processus en marche.

Les résultats que nous obtiendrons seront d'ordre politique. Ils nous donneront des indications quant aux résultats que les citoyens attendent que nous leur apportions.

Il est possible que, par exemple, des réponses à certaines questions soient si révélatrices qu'on doive revoir l'intensité de certaines technicités utilisées dans le processus pour arriver à un résultat supérieur à celui estimé préalablement.

Il s'agit simplement d'intensifier ou de mettre l'accent sur des techniques spécifiques déjà prévues aujourd'hui. Tel est le résultat de l'enquête populaire.

Le but n'est pas de rediscuter de l'ensemble de la technicité du "management". Il faut tenir compte des résultats pour savoir si le but que nous visons correspond bien à l'attente du citoyen. C'est ce à quoi nous nous employons, rien de plus, ni de moins.

C'est la raison pour laquelle vous ne trouverez pas de questions trop complexes. Si c'était le cas, Mme Pieters pourrait d'ailleurs m'interpeller en me faisant remarquer que j'adresse aux citoyens des questions auxquelles ils ne comprennent rien et donc auxquelles il leur est impossible de répondre. On se contente donc de poser des questions portant sur les résultats désirés par le citoyen.

Je sais que certaines questions semblent "réinventer l'eau chaude". Cependant, il est bon de savoir si les buts que nous poursuivons correspondent effectivement à la demande populaire. Il s'agit donc d'un mécanisme de contrôle politique.

C'est la première fois que nous faisons appel à ce genre de procédé.

Luc Van den Bossche

Nous vivons actuellement dans une période de transition. L'électronique et l'informatique nous permettront de faire d'autres expérimentations dans les prochaines années car elles ouvrent la voie à de nouvelles possibilités.

Il y a deux ou trois mois, un petit bouquin, écrit par un philosophe, est paru aux Etats-Unis. Il comporte 120 ou 130 pages. Si vous le désirez, je peux vous le remettre. Il est vraiment intéressant. Parfois, il exagère mais il trace des voies possibles. Il y a tellement de possibilités actuellement de parler avec les citoyens d'une façon interactive, d'un façon volontaire. Il faut là aussi trouver un moyen scientifique pour utiliser toutes ces voies et toutes ces possibilités.

Je pense qu'aujourd'hui, on ne fait qu'un premier pas dont on peut critiquer pas mal de choses. Mais à un certain moment, il faut expérimenter. Et c'est une expérience que nous faisons aujourd'hui. Mais il faut que tout le monde pense bien aux possibilités ouvertes par ce nouveau mode informatique.

M. Tegenbosch a un peu raison de prendre un mot comme Copernic ou Galilée, cela importe peu, mais j'aime faire la comparaison, et cela n'a rien à voir avec le processus du gouvernement actuel, avec tout ce qu'on invente au niveau de l'informatique et de l'électronique. Nous vivons aujourd'hui quelque chose qui ressemble à la découverte de l'imprimerie. Elle a bouleversé le monde mais cela a pris 100 ou 200 ans avant que les effets soient remarqués, et encore, dans une couche assez restreinte de la population.

Aujourd'hui, en tenant compte du niveau d'éducation de la population, cela ira plus vite mais on vit le même changement, avec des possibilités inouïes. Il faut bien s'en rendre compte. En acceptant qu'il est possible de critiquer pas mal d'éléments, et je l'accepte, il est important de faire le premier pas et il faut maintenant chercher, sans tenir compte du concept majorité-opposition, comment on pourrait utiliser dans le futur ces nouvelles possibilités pour affiner la démocratie. C'est tout ce que j'ai à dire.

S'il s'agissait d'un processus scientifique, je procéderaï tout à fait autrement, même pour ce qui concerne le dépouillement. Ici, cela n'a rien d'autre qu'une valeur politique.

Si je peux vous consoler, les deux premiers intéressés par le référendum sont le premier ministre et moi. Ni le premier ministre, ni moi ne sommes candidats aux élections communales. Cela ne jouera donc pas de rôle. Je n'ai jamais été candidat aux élections communales, je ne le serai jamais. Le premier ministre l'a été une fois mais il n'est jamais retombé dans le même péché.

M. Jean-Pol Poncelet (PSC) : Pour un ancien ministre de l'Intérieur, ce n'est pas mal.

M. Luc Van den Bossche, ministre : Je n'ai jamais été conseiller communal et ne le veux pas.

De heer **Servais Verherstraeten (CVP) :** Mijnheer de voorzitter, ik moet de minister meedelen dat hij zich over zijn verdere toekomst, ook na de politiek, weinig zorgen moet maken. Hij kan altijd terugkeren naar zijn oude liefde, de advocatuur. Hij kan datgene waarin hij eigenlijk zelf niet gelooft immers zeer goed verdedigen.

Minister **Luc Van den Bossche :** Dat is ook een kwaliteit.

De heer **Servais Verherstraeten (CVP) :** Er wordt hier een compleet zinloze bevraging georganiseerd. Mijnheer de minister, ik neem akte van het feit dat u ze niet-wetenschappelijk noemt. Ze heeft volgens u een politieke waarde en u vat de koe bij de horens als u beweert dat ze een partijpolitieke waarde heeft. Mijnheer de minister, het gaat hier niet om het feit dat u noch de eerste minister kandidaat bent voor de gemeenteraadsverkiezingen; andere ministers zijn dat wel. Los van die kandidaturen gaat het om het sfeerbeeld en de partijpolitieke manier waarop de inleidende tekst werd opgesteld.

Minister **Luc Van den Bossche :** De commissie die moet waken over de verkiezingsuitgaven was unaniem van oordeel dat we uitermate keurig gehandeld hebben bij het opstellen van de tekst. Als die commissie dat al vindt, moet het wel echt ernstig zijn, aangezien ze in het verleden over nogal wat zaken is gestruikeld.

De heer **Servais Verherstraeten (CVP) :** Over een handtekening en een fotootje.

Minister **Luc Van den Bossche :** Zelfs dat staat er niet bij. Wij hebben ons daarvan onthouden. De soberheid is ons eigen.

De heer **Servais Verherstraeten (CVP) :** De nota was in elk geval erg handig.

Minister **Luc Van den Bossche :** Als we eerlijk zijn, zijn we handig. Dat is ook niet ernstig.

De heer **Servais Verherstraeten (CVP) :** Voor de toewijzing aan De Post baseert u zich louter op de beheers-overeenkomst. Ik vraag mij af of dit wel in overeenstemming is met de Europese regelgeving. Wat de aanbesteding en het depouillement betreft, is er geen externe controle. Men zet als het ware in de voorwaarden van de offerteaanvraag dat dit zal moeten volstaan. Mijnheer de minister, nu zegt u in verband met de offerteaanvraag dat u niet weet hoeveel dat gaat kosten omdat dit afhankelijk is van het aantal formulieren dat wordt teruggestuurd. U moet toch een cijfer voor ogen hebben van de hoeveelheid die zal terugkomen ? U moet toch een zicht hebben op de mogelijke kostprijs per eenheid in verhouding tot het aantal, als er 500 000 of

Servais Verherstraeten

een miljoen terugkomen ? U hebt hier immers kredieten voor. Stel dat er 8 miljoen formulieren terugkomen, dan zouden uw kredieten bij wijze van spreken niet toereikend zijn. Dit kan toch niet via een gewone offerte-aanvraag gebeuren, het had moeten gebeuren met een aanbesteding. Dat zijn niet mijn woorden, u hebt ons die vorige week in de commissie in de mond gelegd. Eigenlijk kijkt u nu af van wat u vorige week in de commissie hebt gezegd. Toen had u het over een aanbesteding en nu over een beperkte offerteaanvraag. Ik vind het zeer merkwaardig dat men voor zo'n belangrijke activiteit, die zelfs in het regeerakkoord staat, via een beperkte onderhandelende offerteaanvraag te werk gaat. Ik heb zelfs vragen over de wettelijkheid hiervan.

Mijnheer de minister, misschien zult u antwoorden dat het de bevolking geen moer interesseert hoe dit georganiseerd wordt als het maar gebeurt. Ik meen dat de vragen die men nu stelt de bevolking ook geen moer interesseren, het enige wat hen interesseert is dat zij snel een vergunning of een antwoord kunnen krijgen. Daar was geen bevraging voor nodig, zeker niet op een onwettige manier.

Minister **Luc Van den Bossche** : De aanbesteding was perfect wettig. Ik heb gezegd hoe dit in zijn werk gegaan is en u kunt dat controleren. Het is volledig conform de reglementering terzake verlopen. De aanbesteding valt onder de verantwoordelijkheid van de FED die voordien bevestigd heeft dat zij over de nodige kredieten beschikken. Dit valt dus onder de verantwoordelijkheid van mevrouw Van den Berghe. Zoals u weet heeft mevrouw Van den Berghe een zekere onafhankelijkheid bekomen in haar statuut via de regulering.

Le **président** : En conclusion de cette discussion, des motions ont été déposées.

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Jean-Pol Poncelet et Servais Verherstraeten et est libellée comme suit :

"La Chambre, ayant entendu l'interpellation de M. Jean-Pol Poncelet

et la réponse du ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration, - suggère, en reconnaissance de l'apport révolutionnaire de Copernic à la conception du monde, que le gouvernement et les médias renoncent à cette référence totalement injustifiée au savant polonais;

- déplore la manière dont le gouvernement, en dehors de toute base constitutionnelle, légale et réglementaire, organise une consultation populaire qui revêt toutes les formes d'un plébiscite;

- regrette que cette procédure empêche les partis d'opposition et les associations concernés de proposer et de défendre une autre vision de la réforme de l'administration que celle proposée par le gouvernement."

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Jean-Pol Poncelet en Servais Verherstraeten en luidt als volgt :

"De Kamer, gehoord de interpellatie van de heer Jean-Pol Poncelet

en het antwoord van de minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen, - suggereert, uit erkentelijkheid voor de revolutionaire bijdrage die Copernicus tot de wereldbeschouwing heeft geleverd, dat de regering en de media van die volledig onterechte verwijzing naar die Poolse geleerde afzien;

- betreurt de manier waarop de regering, zonder enige grondwettelijke, wettelijke of regelgevende grondslag, een volksraadpleging organiseert die alles weg heeft van een plebisciet;

- betreurt dat de procedure waarvoor werd gekozen de oppositiepartijen en de betrokken verenigingen belet een andere opvatting over de bestuurlijke hervorming dan die welke door de regering werd voorgesteld, voor te stellen en te verdedigen."

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Denis D'hondt et Charles Janssens et Mme Brigitte Grauwels.

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Denis D'hondt en Charles Janssens en mevrouw Brigitte Grauwels.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.05 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 11.05 heures.*